

**EESTI NSV MAAELANIKKONNA
MAAKASUTAMISE
JUHEND**

ARH A-111275

EESTI NSV PÖLLUMAJANDUSE MINISTEERIUM

71-15.
kui 7^{ie}
71-30
Koppel

EESTI NSV MAAELANIKKONNA MAAKASUTAMISE
JUHEND

E. Põu

Eesti NSV Põllumajanduse Ministeriumi
Teaduslik-Tehnilise Informatsiooni Büroo
TALLINN 1967

Koostaja G. Kaasik

SISUKORD

1. Üldalused	3
2. Maakasutuse normid	
õue-aiamaa	5
ametimaa	9
kõögiviljamaa	11
kooperatiivaiad, suvilad	12
3. Maade eraldamise kord	12
4. Individuaalmaakasutuste möödistamine	19
5. Maade kasutamise kord	22
6. Maade arvestus	24
7. Lisad	25—31

**ИНСТРУКЦИЯ ПО ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИИ СЕЛЬСКОГО
НАСЕЛЕНИЯ ЭСТОНСКОЙ ССР**

На эстонском языке

 Бюро научно-технической информации Министерства
сельского хозяйства Эстонской ССР

Таллин, ул. Техника, 24

Toimetaja E. Narusk

Tehniline toimetaja M. Olm

Korrektor E. Sarv

 Ladumisele antud 28. IX 1966. a. Trükkimisele antud 3. I 1967. a.
Paber 54×84, 1/16. Trükipoognaid 2. Tingtrükipoognaid 1,68. Arves-
tuspoognaid 1,7. Tiraaz 2000. Tell. nr. 2084. MB-01403.

Trükikoda nr. 30 Raplas

Tasuta.

Kinnitanud
7. septembril 1966. a.
Eesti NSV põllumajanduse ministri
asetäitja
(I. Aamisepp)

I. ÜLDALUSED

1. Käesolev juhend on koostatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1965. a. 18. oktoobri määruse nr. 449 «Maal elunevate tööliste ja teenistujate maakasutuse suuruse ning neile maa väljaandmise korra kohta» ja 1965. a. 24. mai määruse nr. 243 «Tööliste ja teenistujate ametimaade suuruste korrastamise kohta» ning teiste Eesti NSV valitsuse maakasutamise küsimusi puudutavate seadusandlike aktide rakendamise kohta.

Käesoleva juhendi alusel toimub maade eraldamine kodanikele individuaalseks ja kollektiivseks kasutamiseks maakohtades kolhooside, sovhooside, riigimetsafondi ja riigi tagavaramaadest, samuti teiste asutuste, organisatsioonide ja ettevõtete maadest, nende maade väljamõõtmine ja arvestus.

2. Kodanike kasutuses olevad maad jagunevad põhiliselt kolme kategooriasse:

õue-aiamaad, ametimaad ja köögiviljamaad.

Õue-aiamaad eraldatakse töötajaile, kes omavad isikliku maja või ehitavad seda.

Märkus. 1. Nimetatud kitsendus ei kehti kolhoosiperede õue-aiamaade suhtes.

2. Töötajaile maa-asulates eraldatud ehituskrunt kuulub õue-aiamaa koosseisu.

Ametimaad eraldatakse soodustusena töötajatele (metatöölised, transpordi ja side liinitöötajad jt.) ametikoha järgi.

Köögiviljamaid antakse kasutada neile töötajatele, kes ei oma õue-aiamaid või ametimaid, kuid kes soovivad maad kasutada.

Köögiviljamaad võivad olla individuaal- või kollektiivkasutuses. Kollektiivköögiviljamaid kasutatakse ühiselt.

Töötajad, kes ei oma õue-aiamaid, võivad **aianduskooperatiivide** kaudu rajada ja kasutada viljapuu- ja marjaaedu kinnitatud planeerimiskava alusel.

Suvilakruntideks maakasutust üldreeglina ette nähtud ei ole ja eraldatakse tähtajata kasutamiseks hoonete alune maa. Üksikisikutele suvilakrunte ei eraldata ning suvilate ehitamine võib toimuda ainult suvilakooperatiivide kaudu.

3. Õue-aiamaad antakse tähtajata kasutamiseks, ametimaad antud asutuses, organisatsioonis või ettevõttes töötamise ajaks, individuaalköögiviljamaad üheaastaseks ja kollektiivköögiviljamaad tähtajata kasutamiseks, aiandus- ja suvilakooperatiividele antakse maa tähtajata kasutamiseks.

4. Õue-aiamaade ja ametimaade piirnormid sõltuvad kodanike töökohast ja ametialast.

5. Majandi juhtkonnal on õigus reguleerida töötajatele kasutamiseks antava maa-ala suurust kindlaksmääratud normide piires vastavalt selleks otstarbeks olemasoleva maa suurusele, töötaja perekonna koosseisule ja osavõtule ühiskondlikult kasulikust tööst.

6. Individuaalkasutusse eraldatav maatükk antakse kasutamiseks perekonnale, mitte aga selle üksikule liikmele. Maakasutus registreeritakse perekonnapea nimele, kes vastutab maade õige kasutamise eest. Pere kasutusse eraldatava maa üldpindala ei või ületada suurimat maakasutusnormi, mis on kehtestatud pere üksikutele liikmetele.

7. Maade kasutamisele võib asuda pärast maatüki kasutamise õiguse andmist majandi juhtkonna poolt (kolhoosides juhatause, volinike või üldkoosoleku otsusega, teistes asutustes, ettevõtetes ja organisatsioonides juhtkonna käskkirjaga) ja maatüki eraldamist looduses.

8. Majandi juhtkond on kohustatud individuaalseks kasutamiseks eraldatavad maatükid looduses piiristama ja pidama nende üle arvestust maade nõorraamatus või spetsiaalses vihikus.

9. Individuaalseks ja kollektiivseks kasutamiseks eraldatud maid võib kasutada ainult ettenähtud otstarbeks. Maa-kasutaja on kohustatud rakendama abinõusid mullaviljakuse tõstmiseks temale eraldatud maa-alal. Maade ekstensiivne, samuti sihtotstarbele mittevastav kasutamine toob kaasa maakasutusõiguse äravõtmise.

II. MAAKASUTUSE NORMID

Õue-aiamaa

10. Kolhoosiperede õue-aiamaa suurus on 0,25—0,60 ha ning reguleeritakse vastavalt kolhoosi põhikirjale.

Märkus. Kolhoosipere õue-aiamaa suurus võib ületada ettenähtud piirnõrmi elamualuse maa võrra, seega praktiliselt 0,01—0,02 ha.

11. Alaliselt maal elunevatele ning maal asuvates asutustes, ettevõtetes ning organisatsioonides töötavatele töölistele, teenistujatele ja teistele kodanikele (välja arvatud kolhoosiliikmed ja üksiktalupidajad), kes omavad isiklike elamuid või ehitavad neid, eraldatakse õue-aiamaad perekonna kohta:

1) kuni 0,30 ha: sovhooside, linnuvabrikute, põllumajandusloomade kunstliku seemendamise jaamade, nuumajandite (kaasa arvatud Tõuloomade Varumise Koondise majandid), õppe- ja katsemajandite, sordikatsepunktide, samuti vahetult põllumajandusliku tootmisega tegelevatele sovhoostehnikumide töölistele ja teenistujatele;

2) kuni 0,25 ha:

— käesoleva punkti alapunktis 1 loetlemata riiklike ja kooperatiivsete põllumajanduslike majandite, ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide (abimajandid, ETKVL aiandid ja põllumajanduslikud majandid jt.) töölistele ja teenistujatele;

— kõrgema ja kesk-eriharidusega spetsialistidele, arvestusala töötajatele ja ökonomistidele, samuti traktoristidele-masinistidele, traktoristidele, kombaineritele, autojuhtidele, masinistidele (kes töötavad statsionaarsetel seadmetel), treialitele, lukkseppadele ja teistele tootmisalase kvalifikatsiooni dokumente omavatele isikutele, kes töötavad kolhoosides oma erialal või farmide ja töökodade juhatajatena ning brigadiridena, kuid ei ole kolhoosiliikmed.

Märkus. Rajooni põllumajandusliku tootmise valitsustel on õigus laiendada erandjuhtudel käesolevas alapunktis kehtestatud õue-aiamaa norme kolhoosides tootmisalase kvalifikatsiooni dokumente mitteomavate töötajate-praktikute suhtes, kes ei ole kolhoosi liikmed;

— veterinaararstidele, -tehnikutele ja -sanitaridele, kes töötavad maal oma erialal veterinaarjaoskondades ja punktides ning loomade haiguste tõrje jaamades;

— maaparandusvalitsuste ekspluatatsioonijaoskondade inseneridele-melioraatoritele, tehnikutele-melioraatoritele ja kraavivalvuritele-remontööridele;

— veemajanduse ehitusjaoskondade inseneridele-melioraatoritele, vanemtöödejuhatajatele, meistritele, tehnikutele-normeerijatele, ekspediitoritele ja jaoskonnamehhanikutele, turbatootmise jaoskondade töödejuhatajatele, vanemmeistritele ja meistritele, ekskavaatorijuhtidele ja ekskavaatorijuhtide abidele, traktoristidele ja traktoristide abidele, dreanažimeistritele ja dreanaži mahamärkijatele, kes töötavad Eesti NSV Ministrite Nõukogu Koondise «Eesti Põllumajandustehnika» süsteemis;

— maal asuvate üldhariduslike, eri-, kutsekoolide ja nende internaatide ning internaatkoolide, lastekodude, -aedade ja sõimede direktoritele, direktorite asetäitjatele, õppe- ja kasvatusala juhatajatele, pedagoogidele ja insener-tehnilistele töötajatele, kasvatajatele ning teenistujatele;

— maal asuvate koorejaamade, piima-, või- ja juustu-tööstuste ning loomade varumise organisatsioonide spetsialistidele, töölistele ja teenistujatele;

— meditsiinitöötajatele (arstidele, farmatseutidele, keskmisele ja nooremale meditsiinilisele personalile);

— tarbijate kooperatsiooni töötajatele;

— sideettevõtete töölistele ja teenistujatele;

— külanõukogude, maa kultuuri- ja rahvamajade, klubide ning raamatukogude töötajatele;

— maal asuvaid elektrivõrke teenindavate energiasüsteemi ettevõtete töölistele ja teenistujatele;

3) kuni 0,15 ha:

— töölistele, teenistujatele ja teistele kodanikele, keda ei ole nimetatud käesoleva punkti alapunktides 1 ja 2, kuid kellel on õigus õue-aiamaale;

— pensionäridele, invaliididele ja vanadele töövõimetu-

tele kodanikele, juhul kui neil pole õigust kasutada suuremat õue-aiamaad.

12. Maaparanduse valitsuste eksploatatsioonijaoskondade, maakorralduse ja maaparanduse projekteerimise instituutide välitöötajad ja teiste kategooriate linnades asuvate asutuste töötajad, kes alaliselt elunevad ja töötavad maakohtades, võrdsustatakse maal asuvate asutuste töötajatega.

13. Õue-aiamaad kuni 0,15 ha võivad kasutada alaliselt maal elunevad töölised ja teenistujad, kes omavad isiklike elamuid ning on kuni 1965. a. 18. oktoobrini asunud tööle linnades ja alevites.

- Märkus. 1. Kodanike elama asumisel maalt linnadesse ja alevitesse kuulub õue-aiamaa nendelt üldreeglina äravõtmisele, välja arvatud hoonetealune pindala.
2. Hoonetealuseks maaks loetakse faktiliselt hoonestatud pindala, kaasa arvatud minimaalne hooneid teenindav territoorium.

14. Õigus kasutada õue-aiamaad seadusega kindlaksmääratud suuruses säilitatakse töötajate perekondadele järgmistel juhtudel:

1) töötajate viibimisel tegevteenistuses Nõukogude armees, sõjalaevastikus, sise- ja piirivalvevägedes või kui töötaja on suunatud õppima või asus tööle valitavale ametikohale — kogu nende viibimise aja jooksul tegevteenistuses, õppeasutuses või valitaval ametikohal;

2) töötajate surma korral nende töövõimetutele abikaasadele ja kõrgesse ikka jõudnud vanematele eluaegselt, lastele aga täisealiseks saamiseni (välja arvatud kolhoosides, kus viimase kolhoosipereliikme surmaga lõpeb ka õigus kolhoosiperelele kehtestatud suuruses õue-aiamaa kasutamiseks);

3) töötajate vabastamise korral töölt seoses vanaduspensionile minekuga — eluaegselt, invaliidsuse korral — invaliidsuse ajaks.

15. Kui kolhoosiliikmed — pensionärid, I ja II grupi invaliidid, samuti 55. eluaasta vanuseks saanud naised ja 60 aastaseks saanud mehed, katkestasid tööalase vahekorra kolhoosiga ning lahkusid kolhoosist, lahendatakse nende õue-aiamaa kasutamise küsimus kolhoosiliikmete üldkoosoleku poolt.

16. Õue-aiamaad säilitatakse endise kolhoosi maade nõorraamatus näidatud suuruses:

1) endistele kolhoosiperele, kelle liikmed on kolhoosimaade täielikul või osalisel üleandmisel sovhoosidele ja teistele riiklikele põllumajanduslikele ettevõtetele asunud alaliselt tööle nendes majandites — antud sovhoosis või majandis töötamise ajaks;

2) eluaegselt — pensionäridele, invaliididele, samuti kõrgesse ikka jõudnud kodanikele, endiste kolhooside liikmetele, kelle maad anti üle sovhoosidele, õppe-kaatseandajatele ja teistele põllumajandusliku tootmisega majanditele, samuti riigimetsafondi, juhul kui perekonna koosseisus ei ole töövõimelisi perekonnaliikmeid.

17. Rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel on lubatud rajoonide põllumajandusliku tootmise valitsuste ettepanekul erandina säilitada seaduslik õue-aiamaa kasutamise õigus linnades ja alevites elunevatele ning maal isiklikku elamut omavatele kodanikele, aga samuti jätta seadusliku maakasutusena töötajate kasutusse kehtestatud piirnormidest suuremad õue-aiamaad.

Kodanike nimekirjad, kellele majand peab vajalikuks maa säilitada varem eraldatud suurus, tuleb majandite poolt ühes õue-aiamaa üldsuuruse märkimisega esitada rajooni põllumajandusliku tootmise valitsusele (vajaduse korral kohapeal kontrollimiseks), kes esitab materjalid koos oma seisukohaga rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee istungile läbivaatamiseks. Asja arutamisel ei ole majandi juhtkonna seisukoht õue-aiamaa suuruse kindlaksmääramise küsimuses määrav.

Kui rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee oma otsusega nõustus õue-aiamaa säilitama kodanikule varem eraldatud suurus, annab majandi juhtkond, millise piires elab maakasutaja, oma otsuse või käskkirja alusel säilitatava maatüki kodaniku kasutusse ja kannab andmed läbi maade nõorraamatust.

18. Erandite tegemine on põhjendatud, kui varem eraldatud, äravõtmisele kuuluvaid õue-aiamaid või piirnormi ületavaid äralõikeid ei ole võimalik või otstarbekohane liita majandi maadega ning välja anda teistele kodanikele.

Kehtestatud normidest suuremaid õue-aiamaid võidakse anda esmajoones kodanikele, kes kohusetundlikult võtavad osa ühiskondlikult kasulikust tööst, paljulapselistele, raskes majanduslikus olukorras perekondadele, pensionäridele või kõrgealastele kodanikele, kelle perekonna

koosseisus ei ole teisi töövõimelisi perekonnaliikmeid.

Äralõigete tegemine ei ole põhjendatud maa-asulates asuvatest kruntidest, kui äralõikeid pole võimalik kasutada või välja anda teistele kodanikele, vaatamata varem eraldatud õue-aiamaa suurusele.

Märkus. Eeltoodud korras võidakse säilitada vanad ümberistutamiseks sobimatud viljapuuaiad, suured õued koos ilupuude, kaitse- ja dekoratiivstandustega, samuti üksikud väikesed põllulapid, mis asuvad teiste kõlvikute sees, on piiratud kiviaedade, kraavide ning muude looduslike tõketega ning ei sobi ühiskondlikus tootmises kasutamiseks.

19. Õue-aiamaade eraldamisel linnades või alevites elunevaile kodanikele ei ole määrav, kas kodanik on alaliselt sisse registreeritud maal või linnas.

Kui maal asuva majavalduse omanik ei ela kohapeal, temale kuuluvas hoones aga elavad üürnikud, kuulub õue-aiamaa äravõtmisele ning maatükil asuvad istandused antakse kindlaksmääratud korras üle majandile, mille piirides asub õue-aiamaa. Maja juures asuv maatükk koos seal asuvate istandustega antakse köögiviljamaana kasutamiseks majas tegelikult elunevatele töötajatele. Antud juhul ei teki maakasutajal omandiõigust maatükil asuvate istanduste kohta.

20. Ehituskrundi suurus maa-asulates määratakse asula planeerimiskavaga (tavaliselt 0,12 ha). Planeerimiskava puudumisel võidakse ehituskrundid eraldada kuni 0,15 ha.

Ametimaa

21. Ametimaid eraldatakse:

1) künnimaa kuni 0,60 ha ja heinamaad 1—2 hektarit perekonna kohta metskondade alalistele töötajatele (metsaülem, abimetsaülem, raamatupidaja, meister, tehnik, metsavaht, koristaja-tallimees ja alalised tööliselised).

Märkus. 1. Töötajate kasutusse eraldatava künnimaa maksimaalne suurus igas rajoonis on kindlaks määratud rajoonide täitevkomiteede otsustega.

2. Metskondade ajutistel ja hooajatöölistel ametimaa kasutamise õigust ei ole.

2) künnimaa kuni 0,25 ha ja heinamaad 1—2 hektarit metsamajandite, riiklike metsapuukoolide, kalakaitse, looduskaitse ja jahimajanduse ning metsakombinaatide alluvuses olevate metsapunktide juhtivate ja insener-teh-

2) autoteede remondi ja korrashoiu liinitöötajatele teedevalitsuse juhataja käskkirjaga;

3) metsamajanduse ja metsatööstuse, looduskaitse, ja-himajanduse ning kalakaitse alal töötajatele metsamajandi (metsakombinaadi) direktori käskkirjaga;

4) side, jõelaevastiku ja magistraalitorustike liinitöotajatele vastavate ametkondade juhatajate käskkirjadega.

32. Juhul, kui on puudus ministeeriumide ja keskasutuste valduses olevatest maadest, võib ametimaad eraldada vabadest riigi tagavaramaadest kooskõlastatult vastava rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteega, metsatööstuse alal töötajatele riigimetsafondi maadest.

Heinamaad eraldatakse ainult neile töötajatele, kes omavad isiklikke loomi.

33. Kuni 0,15 ha perekonna kohta on õigus köögiviljamaad kasutada ka kolhooside alalistel töölistel ja teenistujatel mittekolhoosiliikmetel. Samuti varustatakse köögiviljamaaga kolhooside, sovhooside ja teiste riiklike põllumajanduslike ettevõtete territooriumil elunevaid töölisi ja teenistujaid, kes on otseselt seotud nende majandite elanikkonna teenindamisega (meditsiiniline ja pedagoogiline personal, side- ja kaubadustöötajad, kultuur-haridusalal töötajad jt.), kui vastavatel ettevõtetel puudub selleks otsarbeks maa. Köögiviljamaade väljaandmine märgitud kategooriate töötajatele toimub kolhoosides juhatuses otsusega, sovhoosides jt. riiklikes majandites direktori käskkirjaga.

Eelmainitud köögiviljamaade kasutajatele võidakse eraldada maad majandi põllumaade arvel.

Individaalköögiviljamaid eraldatakse töötajaile esma-joones selle asutuse, ettevõtte või organisatsiooni maadest, kus nad töötavad. Maatükid individaalköögiviljamaade väljaandmiseks eraldatud a/ü. komiteele asutuse või ettevõtte juhataja käskkirjaga.

Köögiviljamaade jagamine töötajaile toimub a/ü. komitee otsusega.

Märkus. Väikestes asutustes on lubatud individaalköögiviljamaid välja anda direktori käskkirjaga, kooskõlastatult a/ü. komiteega.

Juhul, kui asutusel endal maad ei ole köögiviljamaade väljaandmiseks, võidakse seda eraldada seaduses ettenähtud korras.

Kollektiivköögiviljamaad sovhoosides ja teistes riikli-

kes põllumajanduslikes ettevõtetes eraldatakse töötajate kollektiivile kasutamiseks direktori käskkirjaga a/ü. organisatsioonide taotlusel.

Kollektiivkõögiviljamaade alla eraldatakse maatükid, mis on kõlblikud kartuli- ja kõögivilja kasvatamiseks ja sobivad kasvatatavate kultuuride mehhaniseeritud harimiseks ja saagi koristamiseks. Kollektiivkõögiviljamaadel tehtavate tööde eest tasutakse sovhoosis või antud riiklikus majandis kehtivate hinnete alusel. Palk, kulutused seemnele, väetistele, kemikaalidele jms. arvatakse toodangu omahinna sisse. Kollektiivkõögiviljamaadelt saadav toodang müüakse omahinna alusel töölistele, teenistujatele ja pensionäridele, kellel pole õue-aiamaad ja individuaalkõögiviljamaad (välja arvatud kuni 100 m² maatükk kõögivilja kasvatamiseks). (ENSV Ministrite Nõukogu ja ENSV Ametiühingute Nõukogu Presiidiumi 4. septembri 1962. a. määrus nr. 437.)

34. Maade eraldamine kolhooside, sovhooside ja teiste riiklike põllumajanduslike majandite maadest kõögiviljamaadeks teiste asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide töötajatele, kes ei ole seotud nende majandite elanikkonna teenindamisega, võib toimuda ainult äärmise vajaduse korral ning mitte mingil juhul majandi poolt kasutatavatest põllumaadest. Maaeralduse vormistamine toimub sel juhul seadusega kehtestatud korras. Kõögiviljamaade eraldamisel riigimetsafondi maast antakse maa asutuse, ettevõtte või organisatsiooni käsutusse metsamajandi direktori ja ettevõtte juhtkonna vahel sõlmitud lepingu alusel ja loetakse maaeralduseks mahaarvamiseteta riigimetsafondist.

Individuaalkõögiviljamaade väljaandmine riigi tagavaramaadest toimub külanõukogu täitevkomitee otsusega, töötajate kollektiividele pikaajaliseks kasutamiseks rajooni täitevkomitee otsusega.

Raudtee, auto- ja maanteed, jõelaevastiku ja side eralduribadel olevaid vabu maid on lubatud kasutada ametiühinguorganisatsioonide taotlusel kooskõlastatult rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedega maal, samuti linnades ja alevites elunevate raudtee, autotranspordi, jõelaevastiku ja side liinitöötajate kõögiviljamaade jaoks. (ENSV Ministrite Nõukogu ja ENSV Ametiühingute Nõukogu 28. aprilli 1965. a. määrus nr. 200.)

Kooperatiivaiad

26. Kodanikele, kes soovivad rajada aedu ja ehitada aiamaid, võib eraldada selleks spetsiaalsed maa-alad vastavate ametkondade maast kooperatiivaedade rajamiseks. Üksikisikutele aianduskrunte ei eraldata. Aianduskooperatiivile eraldatava maa suurus ei või ületada 0,10 ha töölise või teenistuja perekonna kohta, välja arvatud üldkasutatavate alade alla planeeritud maad. Kui asutustel ja organisatsioonidel puuduvad maa-alad kooperatiivaedade rajamiseks, tuleb taotleda maade eraldamist selleks otstarbeks teiste maakasutajate, eeskätt linnade ja alevite vabade maade ning riigi tagavaramaade arvel. (Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametühingute Nõukogu 28. aprilli 1965. a. määrus nr. 200).

Suvilad

27. Suvilate rajamiseks eraldatakse spetsiaalsed maa-alad suvilakooperatiividele linnalähedastes piirkondades. Suvilate alla eraldatakse maad üldreeglina ainult hoone gabariitide ulatuses, kusjuures maa kasutamine põllumajanduslikeks vajadusteks ja metsaraie ei ole lubatud.

III. MAADE ERALDAMISE KORD

28. Kodanikud, ametiühingukomiteed ja töötajate kollektiivid, kes soovivad hakata maad kasutama, esitavad selleks kirjaliku avalduse majandi juhtkonna täievolilise esindaja (kolhoosi juhatus, sovhoosi direktor jne.) nimele.

Majandi juhtkond peab saanud avalduse lahendamaks 20 päeva jooksul (kas andma nõusoleku maa eraldamiseks või sellest ära ütlema).

Majandi juhtkond on kohustatud kontrollima, kas ja kui palju avaldajal on õigus maad saada. Selgitada tuleb, kas maasoovija perekond juba varem maad kasutab. Kui maataotleja töötab teises asutuses, tuleb avaldusele lisada öiend töökohast, kui palju kasutab kodanik maad asutuse maadest ning kui palju asutus soovib oma töötajale maad eraldada (kehtivate piirnormide raames). Kui näiteks kolhoosipere elab metsafondi maal, peab sellise öiendi välja andma kolhoosi juhatus jne.

Õue-aiamaa eraldatakse selle asutuse, ettevõtte või organisatsiooni maadest, kus paikneb töötaja elamu.

- M ä r k u s. Olenevalt konkreetsest olukorrast võidakse õue-aiamaa eraldada ka kahe maakasutuse maadest näiteks:
- 1) ehituskrunt linnamaadel, ülejäänud õue-aiamaa kolhoosi või sovhoosi maadel;
 - 2) kui töötaja elamu paikneb maakasutuse piiri ääres, kus pole võimalik kehtestatud suuruses õue-aiamaad välja anda, võidakse ülejäänud osa õue-aiamaast välja anda naabermaakasutuse maadest (kui selleks on vaba maad), vaatamata sellele, et elamu ei paikne selle maakasutuse maadel.

29. Õue-aiamaade eraldamine toimub:

1) kolhoosiperedele

kolhoosiliikmete üldkoosoleku, volinike või juhatuse koosoleku poolt antud majandi põhikirja kehtestatud korra kohaselt. Juhul kui õue-aiamaade eraldamise õigus on antud üldkoosolekule, võib erandjuhul asuda õue-aiamaa kasutamisele pärast avalduse läbivaatamise kolhoosi juhatuse poolt, kusjuures juhatuse otsus kuulub hiljem kinnitamisele üldkoosoleku poolt;

2) töölistele, teenistujatele ja teistele kodanikele, kes omavad isiklikke elamuid või ehitavad neid, samuti kolhoosnikele, kes elunevad teiste asutuste, ettevõtete maadel:

kolhoosides põhikirjaga kehtestatud korra kohaselt; sovhoosi direktori, ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhataja käskkirjaga nende kasutuses olevatest maadest, rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt riigi tagavaramaadest;

metsamajandi direktori käskkirjaga riigi metsafondi maadest.

30. Sovhooside ning teiste riiklike põllumajanduslike ettevõtete ja organisatsioonide asulate ratsionaalsema planeerimise ja hoonestamise, samuti nende heakorrastamise eesmärgil võivad nende ettevõtete ja organisatsioonide juhtijad eraldada kehtestatud suuruse piirides osa õue-aiamaast (ehituskrundi) elamu juures, ülejäänud osa aga väljaspool asulat.

31. Ametimaade eraldamine toimub vastavate ametkondade kasutuses olevatest maadest:

1) raudteetranspordi liinitöötajatele teejaoskonna juhataja käskkirjaga;

niliste töötajate ning tööliste ja teenistujate perekonna kohta.

Märkus. Metsamajandite laiatarbesehhide ja neile alluvate ettevõtete juhtivad ja insener-tehnilised töötajad, töölised ning teenistujad võivad kasutada ametimaad metsamajandite töötajatele kehtestatud normide ulatuses, kusjuures metsamajandite metsakaitse ja -hoolduse alal töötajaid varustatakse ametimaadega esmajärjekorras.

3) künnimaad kuni 0,25 ha ja heinamaad kuni 1 ha perekonna kohta:

— raudteetranspordi liinitöötajatele — teevalvuritele ja teetööliste, teejaoskondade ja kaitseistandike meistritele, brigadiridele, tehnikutele ja tabelipidajatele, puukoolide ülematele, meistritele, brigadiridele ja töölistele, signalistidele, piirkondade liiklusvahendite juhtidele, piirkondade meistritele, liikuvate elektrijaamade motoristidele, teede ja ülesõidukohtade korraldajatele, pöormeseadajatele ja pöormepuhastajatele, tee- ja sidejaoskondade liiklusvahendite juhtidele, defektoskopistidele, liinijaamade ülematele ja korraldajatele ning neis jaamades töötavatele sidemontööridele ja -mehaanikutele, vagunijärelevaatajatele, kaalujatele, kauba- ja piletilaekuritele, koristajatele, pumbajaamade masinistidele ja kütjatele ning tuhakoristajatele, rongikoostajatele ja haakijatele;

— autoteede remondi ja korrashoiu liinitöötajatele-remontööridele, teetöölistele, sillavalvuritele, parvemeestele, teemeistritele ja vanemteemeistritele, töödejuhatajatele, sillameistritele, teejaoskonna tehnikutele, haljastusmeistritele ja vanemhaljastusmeistritele;

4) künnimaad kuni 0,15 ha ja heinamaad kuni 1 ha perekonna kohta sideministeeriumi side magistraalliinide eksploatatsiooniosakonna töötajatele ja järelevalvetöötajatele, liini- ja tehnikajaoskondade töötajatele ning magistraalorustike liinitöötajatele, samuti jõelaevanduse liinitöötajatele-paagivahtidele, varustusevanematele, majakatöötajatele ja hüdrotehniliste ehitiste töötajatele.

22. Ametimaade kasutamise õigus säilitatakse tööliste ja teenistujate perekondadele:

1) kes on kutsutud tegevteenistusse Nõukogude armeesse, sõjalaevastikku, piirivalve- ja siseväeosadesse, on suunatud õppima või asus tööle valitavale ametikohale — kogu nende ajateenistuses, õppeasutuses või valitaval ametikohal viibimise aja jooksul;

2) kes on surma saanud teenistuskohuste täitmisel — töövõimetutele abikaasadele ja kõrges vanuses olevatele vanematele tähtajata, lastele — nende täisealiseks saamiseni.

23. Erandjuhtudel on rajoonide tööraha saadikute nõukogude täitevkomiteedel vastavate asutuste ja ettevõtete taotlusel lubatud suurendada jahimajanduse, metsamajanduse, metsatööstuse, loodus- ja kalakaitse alal töötajate kasutuses oleva künnimaa suurust ametimaana kuni 0,50 ha, juhul kui need töötajad elavad kaugel asustatud punktides, samuti olenevalt perekonna suurusest. Samas korras võidakse suurendada kehtivate maakasutusnormideni varem pensionile läinud kodanike ametimaid, kui vastavatel ametkondadel on selleks otstarbeks vabu maid.

24. Kodanikele, kes omavad õiguse kasutada ametimaid ja kes omavad majandite territooriumil isiklikke elamuid, on lubatud eraldada erandkorras kehtivatest maakasutusnormidest (üle 0,15 ha) suuremaid õue-aiamaid, kusjuures maa suurus ei tohi ületada vastava kategooria töötajatele kindlaksmääratud ametimaade normi.

Köögilijamaad

25. Köögilijamaid individuaal- ja kollektiivkasutamiseks eraldatakse töölistele ja teenistujatele kuni 0,15 ha perekonna kohta.

Märkus. 1. Kui töötajad kasutavad kollektiivköögilijamaid, siis võidakse neile elamu juures eraldada varajase köögilija kasvatamiseks kuni 0,01 ha õue-aiamaad või individuaalköögilijamaad. (Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu Presiidiumi 1962. a. 4. septembri määrus nr. 437).

2. Sovhooside ja teiste riiklike põllumajanduslike ettevõtete töölistele ja teenistujatele, samuti kolhooside alalistele töölistele ja teenistujatele — mittekolhoosiliikmetele, kes elavad linnades ja alevites kohalike tööraha saadikute nõukogude, riiklike, kooperatiivsete või ühiskondlike organisatsioonide majades, eraldatakse kuni 0,15 ha köögilijamaad perekonna kohta linnade, alevite, sovhooside ja teiste riiklike põllumajanduslike ettevõtete või kolhooside maade arvel.

35. Maade eraldamine tööliste ja teenistujate aianduskooperatiivide rajamiseks kolhooside, sovhooside ja teiste maafondi omavate asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide maast samade majandite, asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide töötajatele toimub ametiühingu kohalike komiteede taotluse alusel kolhoosides üldkoosoleku otsuse, teistes majandites direktori käskkirja alusel tähtjatuks kasutamiseks. Maade eraldamine kolhoosidest, sovhoosidest ja teistest riiklikest põllumajanduslikest ettevõtetest teiste asutuste, organisatsioonide ja ettevõtete tööliste ja teenistujate aianduskooperatiivide organiseerimiseks toimub seaduses ettenähtud korras.

36. Ehituskruunid majandite asulatesse eraldatakse kolhoosnikutele, töölistele, teenistujatele ja teistele kodanikele asulate planeerimisprojektides või -skeemides ettenähtud suuruses ja asukohas. Kolhoosnikutele eraldatakse kruunid kolhoosi juhatuse otsusega, kolhooside piirides elunevatele töölistele ja teenistujatele ning teistele mittekolhoosiliikmetele üld- või volinike koosoleku otsusega. Sovhoosides ja teistes asutustes, organisatsioonides ja ettevõtetes eraldatakse ehituskruunid direktori käskkirjaga. Ehituskruunid kantakse loodusse rajoonide maakorraldus-teenistuse või vanemarhitekti tootmisgrupi poolt krundi valdaja kulul. Ehitustöid on lubatud alustada pärast projektdokumentatsiooni kinnitamist ja ehitusloa saamist seadusega kindlaksmääratud korras.

Ehituskruunt kuulub äravõtmisele järgmistel juhtudel:

1) kui ehitaja ei ole 1 aasta jooksul asunud ehitusmaterjalide varumisele või krundiks eraldatud maa-ala kasutuselevõtmisele;

2) kui ehitaja ei ole 2 aasta jooksul valmis ehitanud elamu vundamenti;

3) kui ehitaja ei pea kinni kinnitatud projektist;

4) kui ehitaja ei täida ehitustööde üle järelevalvet teostava organi korraldusi.

37. Õue-aiamaade vähendamine või äravõtmine toimub:

1) kolhoosiliikmetel põhikirjas ettenähtud juhtudel, teistel kolhoosides õue-aiamaad kasutataval kodanikel maakasutuse õiguse lõppemisel kolhoosiliikmete üldkoosoleku otsuse alusel;

2) kolhooside, sovhooside ja teiste riiklike põllumajanduslike ettevõtete, asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide maadel õue-aiamaid kasutatavate tööliste, teenistujate ja

teiste kodanike õue-aiamaad kuuluvad vähendamisele õue-aiamaa omavolilise suurendamise korral ja äravõtmi-
sele (välja arvatud ehitustealune pindala) maakasutus-
õiguse lõppemise korral. Õue-aiamaade vähendamise või
äravõtmise otsused kuuluvad kõigil juhtudel (välja arva-
tud isikliku avalduse põhjal maakasutamisest loobumise
korral) kinnitamisele rajooni töörahva saadikute nõukogu
täitevkomitee poolt. Maakasutuste likvideerimise korral
pere viimase liikme surma tõttu tehakse parandused maa-
de nõorraamatutes kolhoosi juhatuse otsuse, asutuse, ette-
võtte ja organisatsiooni juhtkonna käskkirja alusel.

38. Õue-aiamaade vähendamine või äravõtmine toimub
sõltuvuses õue-aiamaa kasutaja ja tema perekonnaliikme-
te osavõtust ühiskondlikult kasulikust tööst, samuti õue-
aiamaad kasutavate tööliste ja teenistujate tööle asumise
korral linnadesse ja alevitesse.

39. Õue-aiamaade vähendamine või äravõtmine tehakse
kodanikele teatavaks kirjalikult allkirja vastu, kusjuures
puuvilja-marja- ja muude istanduste all olevate maade
äravõtmisel antakse istanduste valdajale kuni aastane
tähtaeg istanduste üleviimiseks. Tähtajaks teisaldamata
istandused langevad kompensatsiooni tasumiseta majandi
valdusse, millise territooriumil asub antud õue-aiamaa.

40. Riigi tagavaramaad el asuvate õue-aiamaade äravõt-
mine või vähendamine toimub rajooni töörahva saadikute
nõukogu täitevkomitee otsuse alusel, kusjuures ettepane-
ku teeb põllumajandusliku tootmise valitsus koos rahan-
dusosakonnaga.

41. Aluseks õue-aiamaade vähendamisel võib olla:

1) pere töövõimeliste liikmete mitteküllaldane osavõtt
ühiskondlikult kasulikust tööst;

2) kui mõni pere liikmetest ei tegele ühiskondlikult ka-
suliku tööga;

3) kolhoosides pere liikmete omavoliline lahkumine
kolhoosist või pere liikme väljaheitmine kolhoosist;

4) maakasutusõiguse edasiandmine, maa rentimine;

5) maa eraldamine riiklikeks, ühiskondlikeks ja teis-
teks vajadusteks;

6) eraldatud maa kasutamata jätmine või ekstensiivne
kasutamine.

Märkus 1. Majanditel tuleb kindlustada kõigil õue-aiamaade
vähendamise juhtudel uus mõõdistamine, uute pii-
rimärkide asetamine ja maatükkide kohta uute
skeemide valmistamine.

koos muude lisamaterjalidega. Sama numeratsiooni kasutatakse ka piiride kättenäitamise aktides.

61. Mõõtmistulemused kinnitatakse kolhoosi juhatuse otsusega või majandi, asutuse või ettevõtte direktori käskkirjaga, kelle poolt olid moodustatud mõõtmiskomisjonid. Pärast mõõtmistulemuste kinnitamist majandi juhtkonna või kolhoosi juhatuse poolt kantakse akti ja mõõdistamise andmete alusel kõik õue-aiamaa kasutajad maade nööriamatusse isiku poolt, kellele on majandi juhtkonna poolt tehtud ülesandeks maade arvestuse pidamine, kusjuures kolhoosides juhatuse otsus kuulub hiljem kinnitamisele põhikirjas ettenähtud korras.

62. Kui õue-aiamaast äralõigataval pindalal on eelmisel aastal tehtud taliteravilja või põldheina külve, antakse maakasutajale õigus jooksva aasta saagi koristamiseks, milliseks ajaks säilib äralõigatav maa-ala ajutise ülenormi kasutusena. Kui on tegemist omavolilise maade haaramisega, kuulub ülemääraselt maa-alalt saadav saak ühistamisele.

63. Kui õue-aiamaa paikneb mitme maakasutaja (sovhoosi, kolhoosi, maantee või raudtee eraldusriba jt.) maadel, kooskõlastatakse maatüki piirid vastavate maakasutajate esindajatega, mille kohta koostatakse eraldi akt.

64. Ametimaade (põllumaa osa) piirid tähistatakse ja mõõdetakse analoogiliselt õue-aiamaadega. Heinamaade ja köögiviljamaade piiride tähistamine võib toimuda ajutiste piirimärkidega. Maakasutuste paiknemise korral maantee või raudtee eraldusriba maa-alal piisab ühest piirimärgist ametimaa alguses ja teisest lõpus. Piirimärgid peavad olema sel juhul seotud jooksva kilometraaziga.

Märkus. Asutuse, ettevõtte ja organisatsiooni poolt rajatud viljapuu- ja marjaistandused, mis on antud töötajatele hooldamiseks ja millelt neil on lubatud saaki korjata, tuleb mõõta ametimaade või köögiviljamaade hulka.

V. MAADE KASUTAMISE KORD

65. Kodanikud, kelle kasutusse on antud õue-aiamaa, ametimaa või köögiviljamaa, on kohustatud kasutama maad ratsionaalselt ja üksnes ettenähtud otstarbeks.

66. Maa eraldatakse kasutamiseks konkreetsele perele ja maakasutamise õiguse edasiandmine teistele kodanike-

le, olgu tasu eest või tasuta, on keelatud. Samuti on keelatud muud tehingud maaga, nagu omavoliline maa vahetamine jne., mis on vastuolus maa natsionaliseerimise seadusega.

67. Õue-aiamaad on lubatud kasutada elamu ja majapidamishoonete püstitamiseks, puu- ja juurviljaaia rajamiseks, ilupuude ja põõsaste istutamiseks. Põllumajanduslike kultuuride kasvatamine õue-aiamaal ei ole piiratud.

Soovitav on kindlaks määrata ehituste ja viljapuude aluse maa-ala suurus kuni 0,15 ha ja see looduses tähistada.

68. Ametimaid ja köögiviljamaid on lubatud kasutada ainult põllumajanduslike kultuuride kasvatamiseks. Aianduskruntidele on lubatud püstitada aiamaa, rajada puuvilja- ja marjaaedu ning kasvatada põllumajanduslike kultuure kooskõlas aianduskooperatiivi põhikirja ja maa-ala planeerimise projektiga.

69. Õue-aiamaal asuvate hoonete müümisel kodanikele, kellele majand ei eralda õue-aiamaad, ei kuulu müümisele õue-aiamaal asuvad istandused, millised kuuluvad seadusega kindlaksmääratud korras üleandmisele majandile, mille piirides asub õue-aiamaa. Majavaldajal on kooskõlastatult majandiga ühe aasta jooksul õigus viljapuud või marjapõõsad mujale ümber istutada.

Maakasutuse õiguse katkemisel aasta keskel on endine maakasutaja või selle pärija õigustatud koristama põllukultuuride saagi.

70. Kehtivate maaseaduste rikkumise korral piiratakse maakasutamise õigust või võetakse see hoopis ära.

Omavoliliselt kasutatavatelt maadelt saadav saak kuulub ühistamisele või riigistamisele ja süüdiolavaid isikuid karistatakse administratiivkorras, kui omavolitsemisega ei kaasne kriminaalvastutust.

Heinamaa kasutamise korral isiklike kariloomi mitte-omavate töötajate poolt tühistatakse heinamaa kasutamise õigus ja varutud hein riigistatakse.

Põllukultuuride kasvatamise korral heinamaadel riigistatakse saak.

Ametimaale omavoliliselt püstitatud ehitused kuuluvad maakasutaja poolt lammutamisele või antud tähtja mõõdumisel riigistatakse.

juures maakasutajale tuleb 3 päeva jooksul allkirja vastu kätte näidata talle eraldatud maa-ala piirid.

51. Õue-aiamaa koosseisu arvatakse ehituste, puuvilja- ja marjaistanduste, iluaedade, köögiviljamaa ning õue all olev pindala.

Õue-aiamaa piirides asuvad veekogud, varemed, üldkasutatavad teed ja muud mittekasutatavad alad arvatakse õue-aiamaa koosseisust välja.

Õue-aiamaa üldpindalast võetakse maha ka selle piirides asuvad ühiskondlikud hooned, koos hoonele juurdesõidutee ja ühiskondlikult kasutatava õuega.

Sellistel juhtudel tehakse mõõtmise skeemil vastav märkus.

Kui hooned asuvad laialipaisatult, võib õue-aiamaa üldpindala hulka arvata ainult üldisest maamassiivist eemalasuva hoone aluse pindala.

52. Õue-aiamaal asuvad hooned tähistatakse mõõtmise skeemidel järgmiselt:

puitelamu — PE	puitkõrvalhoone — PK
kivielamu — KE	kivikõrvalhoone — KK

Iga hoone juurde kirjutatakse selle mõõtmed meetrites. Eksplikatsioonis arvutatakse hoonetealune pindala, sealhulgas eraldi elamu all olev pindala.

53. Mõõdistatavad õue-aiamaad jaotatakse lihtsamateks geomeetristeks kujunditeks (kolmnurk, ruut, ristkülik, rööpkülik). Saadud kujundites mõõdetakse kõik küljed ja kõrgused. (Kui mõõdistamisel koostatakse õue-aiamaa mõõtkavas plaan, võetakse kolmnurkade kõrgused plaanilt).

54. Nelinurksete maatükkide mõõtmisel ei ole lubatud pindala arvutada keskmiste küljepikkuste korrutamise teel, välja arvatud ruudule ja ristkülikule väga lähedaste maatükkide puhul. Maatüki õige pindala saadakse ühe diagonaaljoone ja sellele toetuvate kolmnurkade kõrguste mõõtmise teel.

55. Äralõigete tegemisel põllumaast tuleb juhendada nende maatükkide ratsionaalse kasutamise võimalusest ühismaade koosseisus. Kui varemeraldatud õue-aiamaa kiildub ühismaade sisse ning takistab põllumassiivide otsarbekohast kasutamist, tuleb see õue-aiamaa ümber paigutada.

56. Õue-aiamaade piiristamisel tuleb jälgida piiride otsarbekohasust majandi maakasutuse suhtes. Õue-aiamaa

piiridesse jäetavatele majandi ehitustele ja muudele seadmetele tuleb tagada juurdepääs ja nende ekspluateerimise võimalus.

57. Õue-aiamaa piiride käänupunktid tähistatakse looduses vähemalt 80 sm pikkuste ja 10—15 sm läbimõõduga postide või vähemalt 50 kg raskuste kividega, mis kindlustaksid piiride säilitamist. Piirimärkideks võib kasutada ka kapitaalsete ehituste ja tarade nurki ning üksikult kasvavaid, vähemalt 10 sm tüve läbimõõduga puid. Puupostid asetatakse maasse nii, et nende maast väljaulatuv osa ei oleks üle 30—40 sm. Kõik piirimärgid ümbritsetakse vähemalt 1 m läbimõõduga kupitsatega.

Õue-aiamaa piiriks võib kasutada ka looduslikke piire (järsakud, teed, ojad, jõed, kraavid, kapitaalsed kivi- ja puitaiad ning tarad), kui piirideks jääb nende serv. Piirimärgid peavad olema kohale asetatud enne piiriakti allakirjutamist.

Möödistamiseks on soovitatav kasutada 20 m terasruletti või äärmisel juhul 2 m möötesirkli.

58. Piirijooned möödetakse üks kord täpsusega 0,1—0,5 m. Möötmise kohta koostatakse skeem, millel näidatakse eraldatava maatüki kujutis, piirijoonte pikkused ning muud möötmisandmed ühes tehtud äralõigete näitamisega. Vajalikud arvutused tehakse skeemi pöördel. Õue-aiamaal asuvate kõlvikute pinna määramiseks tehtavad möötmised toimuvad lihtsustatud korras 1 m täpsusega. Samale skeemile kantakse õue-aiamaa eksplikatsioon kõlvikute lõikes vastavalt maade nõorraamatu IV osa vormile. Õue-aiamaa üldpindala arvutatakse ruutmeetrites, lõpptulemused kirjutatakse välja 0,01 ha täpsusega. Ärallõigete korral näidatakse skeemil majandile üléantava viljapuu- ning marjaistanduste all olev pindala ning viljapuude arv.

59. Juhul kui on olemas õue-aiamaade plaanid, tuleb kontrollida varemasetatud piirimärkide säilimist. Kui õue-aiamaa ei vaja ümberkorraldamist, kantakse ärallõige või juurdelõige koos vajalike arvestustega olemasolevale skeemile, märkides selle suuruse ning tehes vajalikud parandused õue-aiamaa eksplikatsioonis.

60. Skeemi kirjutab alla õue-aiamaa möõtja ja möötmiskomisjoni esimees. Peale selle koostatakse komisjoni poolt piiride kättenäitamise koondakt. Skeemid nummerdatakse möödistamise järjekorras ja koondatakse toimikusse

2. Ei ole lubatud rakendada õue-aiamaa vähendamist kui karistusliku iseloomuga abinõu invaliidide, alaealiste, pensionäride ja kõrgeealiste kodanike suhtes.

42. Heinamaadeks võidakse eraldada ametimaade kasutajatele ainult looduslikke ja parandatud heinamaid. Künnimaade väljaandmine heinamaadeks on keelatud.

43. Õue-aiamaid ja köögiviljamaid maakohtades ei eraldada ja nende kasutamise õigust ei oma:

1) alalise töökohata kodanikud (välja arvatud pensionärid, kõrgesse ikka jõudnud kodanikud, I ja II grupi töö- ja sõjainvaliidid) ning üksiktalupidajad;

2) linnades ja alevites elunevad töölisel, teenistujad ja teised kodanikud, välja arvatud sovhooside ja teiste riiklike põllumajanduslike ettevõtete töölised ja teenistujad, ametimaade kasutajad, kolhoosiliikmed ning kolhooside alalised töölised ja teenistujad, mittekolhoosiliikmed. Teistele linnades ja alevites elunevatele kodanikele võidakse maakasutamise õigus maal anda ainult erandkorras.

Linnades ja alevites elunevatele sovhooside ja teiste riiklike põllumajanduslike ettevõtete töölistele ja teenistujatele ning kolhooside alalistele töölistele ja teenistujatele — mittekolhoosiliikmetele, kes omavad isiklikke elamuid, võib sovhoosi, riikliku põllumajandusliku ettevõtte või kolhoosi maadest täiendavalt eraldada maad arvestusega, et olemasoleva ja täiendavalt eraldatava maa suurus kokku ei ületaks seadusega kehtestatud norme. Analoogiliselt eraldatakse vastavate ametkondade maadest maatükke linnades ja alevites elunevatele ja isiklikke elamuid omavatele töölistele ja teenistujatele, kellel on õigus kasutada ametimaad.

44. Enne otsuse (käskkirja) tegemist õue-aiamaa-, ameti- või köögiviljamaade eraldamise kohta kooskõlastatakse maataotlejaga maatüki asukoht ja täpsustatakse vajaduse korral selle faktiline suurus looduses.

45. Kolhoosipere jagunemise korral on eraldatud perel õigus õue-aiamaale kolhoosi põhikirjas ettenähtud suuruses üksnes siis, kui ta moodustab iseseisva leibkonna ja eraldamine on registreeritud külanõukogu täitevkomitees.

Kolhoosipere jagunemisel kolhoosipereks ja tööliste-teenistuja perekonnaks võidakse uuele perele eraldada seaduses ettenähtud suuruses õue-aiamaa, mille koosseisu on lülitatud vastav osa endise kolhoosipere hoonetest, õuest ja istandustest.

Töölise-teenistujate pere jagunemise korral võidakse eraldada uuele perele õue-aiamaa ülaltoodud korras.

46. Õue-aiamaa võib eraldada ka kahes või enam lahustükis, kui seda tingivad konkreetsed looduslikud tingimused või majandile soodsama maakasutuse organiseerimine.

47. Õue-aiamaa võidakse eraldada seaduses ettenähtud suurusel juhul, kui hoonete valdaja omab õiguse kasutada maad, vastasel korral eraldatakse ainult hoonetealune pindala koos minimaalse hooneid teenindava territooriumiga ja maa-alal asuvad istandused ja muud päraldised antakse seadusega kindlaksmääratud korras majandi valdusse, millise territooriumil asuvad hooned.

48. Maade eraldamisel tekkivad vaidlused lahendatakse majandi juhtkonna poolt. Kui teatavakstehtud otsus maakasutajat ei rahulda, tuleb pöörduda vaidluse lahendamiseks rajooni tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee või põllumajandusliku tootmise valitsuse poole.

IV. INDIVIDUAALMAKASUTUSTE MÕÕDISTAMINE

49. Õue-ai- ja ametimaade mõõdistamiseks moodustatakse majandi (kolhoosi, sovhoosi, metsamajandi või muu maakasutaja) juhtkonna käskkirjaga (juhatause otsusega) vähemalt 3-liikmeline komisjon, mis koosneb administratsiooni, ametiühingu ning rahvakontrolli kaastöögrupi esindajatest. Määratakse komisjoni esimees ja mõõtmiste tehnilise külje eest vastutav isik. Komisjoni töö eest vastutab majandi juhtkonna ees komisjoni esimees.

Komisjoni ülesannetesse kuulub:

- 1) töötajate kasutusse eraldatavate maa-alade suuruse kindlaksmääramine kooskõlas kehtiva seadusandlusega;
- 2) maatükkide piiristamine ühes vajaliku dokumentatsiooni koostamisega;
- 3) mõõtmistulemuste esitamine kinnitamiseks majandi juhtkonnale.

Märkus. Ulatuslike kiireloomuliste mõõdistamiste korral on otstarbekohane moodustada mitu komisjoni ühes majandis. Jooksvate muudatuste mõõdistamiseks moodustada üks alaline komisjon.

50. Maatükkide väljamõõtmine toimub maakasutaja või tema perekonnaliikme juuresolekul. Nende eemalviibimisel piiritletakse maatükk erandjuhul komisjoni poolt, kus-

VI. MAADE ARVESTUS

71. Igas majandis (kolhoosis, sovhoosis, teedevalitsuses, metsamajandis jne.) määratakse isik, kes vastutab õue-aiamaade, ametimaade ja köögiviljamaade arvestuse ja mõõdistamise materjalide säilitamise eest. Kolhoosides ja sovhoosides on soovitatav selleks määrata üks arvestajat. Maade arvestuse eest vastutav isik koostab vajalikud otsuse ja käskkirja projektid ning nõuab majandi õue-aiamaade mõõtmise komisjoni esimehelt mõõtmisandmeid.

72. Iga konkreetne maakasutus loetakse ainult sel juhul seaduspäraseks, kui kodaniku kasutusse kinnistatava maatüki suurus on kindlaksmääratud korras kinnitatud, s. o. kolhoosides põhikirjaga kehtestatud korra kohaselt, sovhoosides ja muudes asutustes, organisatsioonides ja ettevõtetes direktori käskkirjaga. Muudatused eraldatud maatüki suuruses või selle kõlvikulises koosseisus kuuluvad iga kord kinnitamisele eelmärgitud korras. Muudatused kuuluvad sissekandmisele maade nöörraamatusse 10 päeva jooksul.

73. Igal aastal 1. novembri seisuga on majandid kohustatud esitama andmed nende kasutuses olevate maade suuruse ja selle kasutamise kohta rajooni põllumajandusliku tootmise valitsusele. Selleks teeb maade arvestuse eest vastutav isik kokkuvõtte brigaadide, osakondade, metskondade jne. lõikes, kusjuures eraldi märgitakse õue-aiamaad (kolhoosiliikmete ja mitteliikmete õue-aiamaad), ametimaad ja köögiviljamaad. Üksikasjalikud juhised paranduste tegemiseks maade nöörraamatus on ära toodud maade nöörraamatu lisas.

74. Andmed individuaalkasutuses olevate maade kohta kolhoosides esitatakse nöörraamatu vormi kohaselt järgmise jaotusega:

1. Kolhoosipere üldarv, neist kasutab maad.
2. Tööliste- ja teenistujate õue-aiamaad, sealhulgas teiste kolhooside perede õue-aiamaad.
3. Köögiviljamaade kasutajate arv.

Pensjonäride õue-aiamaad ja ametimaad näidatakse majandi tööliste maakasutuste hulgas.

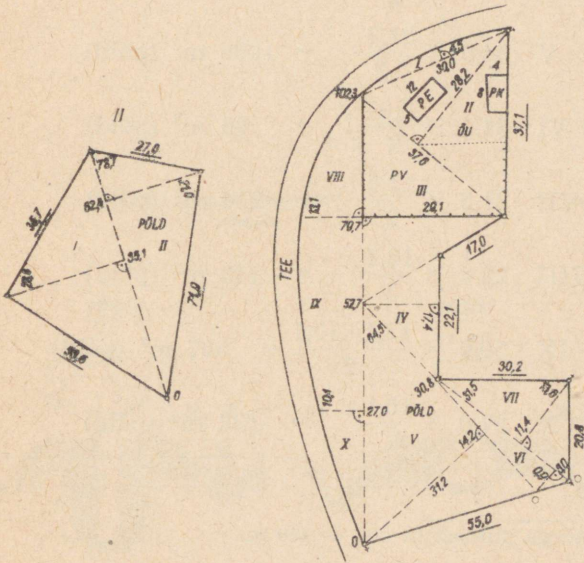
Õue-ziimari
Ametimaa

joonis nr

Maaüksutaja

(nimi, aotsiaalne seisund)

MÕÖT 1:1000

Eksplikatsioon

	Kokku ha	sellest					õued	muid maad
		põld	siid	heinamaa	karjamaa	ehituste all		
I fõkk	0,37	0,24	0,08			0,01	0,04	
II tükk	0,19	0,19						
Kokku	0,56	0,43	0,08			0,01	0,04	

Komisjoni esimees:

/alkiri/

Mõõtja:

/alkiri/

196

Pinnaarvutused

I TÜKK

	I	$30,0 \times \frac{4,5}{2}$	=	68 m ² (õuemaa)
	II	$37,6 \times \frac{28,2}{2}$	=	530 m ² (õuemaa+aed) ¹
	III	$47,6 \times \frac{29,1}{2}$	=	693 m ² (aed)
	IV	$22,1 \times \frac{17,4}{2}$	=	192 m ² (põld)
	V	$64,5 \times \frac{31,2}{2}$	=	1006 m ² (põld)
	VI	$31,5 \times \frac{6,0}{2}$	=	95 m ² (põld)
	VII	$31,5 \times \frac{13,6}{2}$	=	214 m ² (põld)
	VIII	$22,6 \times \frac{13,1}{2}$	=	148 m ² (põld)
Trapets	IX	$50,6 \times \frac{13,1+10,1}{2}$	=	587 m ² (põld)
	X	$27,0 \times \frac{10,1}{2}$	=	136 m ² (põld)
Kokku:				3669 m ² — 0,37 ha

¹ kolmnurga pinnast $\frac{1}{4}$ aed — 140 m².

Maatüki eksplikatsioon:

põld	2378 m ²
aed	833 m ²
õuemaa ja ehitused	458 m ²
sealhulgas: ehituste	
all kokku	92 m ²
elamu all	60 m ²

Kokku: 3669 m²

II TÜKK

$$\text{I } 78,1 \times \frac{28,6}{2} = 1117 \text{ m}^2$$

$$\text{II } 78,1 \times \frac{21,0}{2} = 820 \text{ m}^2$$

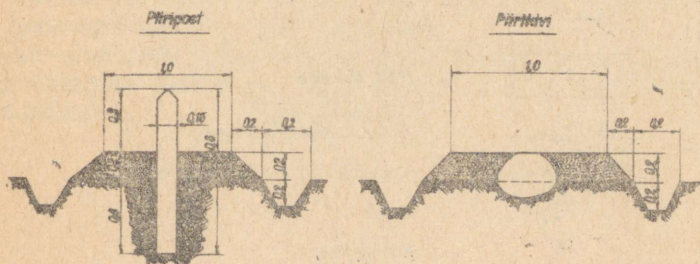
Kokku: 1937 m² — 0,19 ha (põld)

Arvutas:

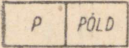

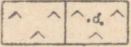

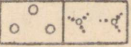
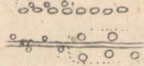

(allkiri)

Lisa 2

Õue-aiemaste püramüüde
nõlvlood

Õue-aiamaade mõõtmisel kasutatavaid tingimärke

	Põld
	Puuvilja- ja marjaalad
	Aruheinamaa (lage ja pöösastega)
	Kultuurheinamaa
	Arukärjamaa (lage ja puudega)
	Kultuurkärjamaa
	Õuema
	Soot
	Mets, pöösastik
	Kiviaed (võsaribaga või ilma)
	Kraavid (üksikute puudega ja võsaribaga)
	Augud
	Kivihunnikud
	Varemed
	Õue-aiamaa piir
	Piiripost
	Piirikivi
	Üksik puu (lehtpuu, okaspuu)
	Tara
	Okastraataed

KOLHOOSI JUHATUSE KOOSOLEKU PROTOKOLLI (DIREKTORI KÄSKKIRJA) NÄIDIS

Päevakorrapunkt nr. 3

Muudatuste tegemisest maade nööriamatus

1. Kustutada õue-aiamaade nimekirjast viimase perekonnaliikme surma tõttu Jaan Jüri p. Umbleja õue-aiamaa 0,58 ha pindala, mis on maade nööriamatusse kantud 1. brigaadis nr. 27 all. Ehitustealune pindala 0,03 ha kanda tööliste ja teenistujate nimekirja pärijate nimele kuni hoonete valdaja väljaselgitamiseni.
 2. Eraldada õue-aiamaa (põld) uuele kolhoosiperele 0,30 ha pindala ning kanda see 2. brigaadi õue-aiamaade nimekirja Karl Eduardi p. Puusepa nimele.
 3. Eraldada täiendavalt 0,10 ha õue-aiamaad (põld) Helmi Juhani t. Kraavile (külanõukogu esimees) ning kanda see sisse tööliste ja teenistujate nimekirja nr. 7 all, kusjuures õue-aiamaa kogusuuruseks jääb 0,24 ha.
 4. Kustutada tööliste ja teenistujate õue-aiamaade nimekirjast kodanik Peeter Andrese p. Kiileri maakasutus lahkumise tõttu. Säilitada õue-aiamaade nimekirjas hoonetealune maa 0,02 ha pindala.
- Õue-aiamaade vähendamise ja likvideerimise tõttu liita kogusummas kolhoosi ühismaadega ha maad, sealhulgas ha põllumaad.

AKT

Koostatud ajavahemikul _____ kuni

196.... a. _____

rajoonis asuva _____ piires

(majandi nimetus, osakond)

asuvate alljärgnevate õue-aiamaade piiristamise ja piirimärkide hoiule andmise kohta, komisjoni poolt koosseisus:

Esimees _____

Liikmed _____

Õue-aiamaade piirid on looduses tähistatud nõuetekohaste piirimärkidega. Piirid on looduses kätte näidatud ja piirimärkide alalhoiu kohustus teatavaks tehtud õue-aiamaade kasutajatele.

Jrk. nr.	Õue-aiamaa kasutaja perekonna-, ees- ja isanimi	Sotsiaalne seisund (end. kolhoosi liige, sovhoosi tööline, teenistuja jne.) ning tööala	Asetatud piirimärkide arv	Õue-aiamaa üldpindala (ha)	Õue-aiamaa kasutaja allkiri
1	2	3	4	5	6
1.					
2.					
3.					
.....					
103.					
104.					

Komisjoni esimees _____

Liikmed _____

Märkus. Erilist tähelepanu tuleb pöörata lahter 3 täitmisele, kuna selle lahtri sissekanne peab põhjendama antud kodaniku õue-aiamaa suuruse kehtivate seaduste alusel.

NÄIDIS

külanõukogu
kolhoos (sovhoos)

Nimekiri
äravõetud (vähendatud) õue-aiamaade kohta

Õue-aiamaa kasutaja perekonna-, ees- ja isanimi	Õue-aiamaa suurus vaarem (ha)		Omab õigus kasutada õue-aiamaad (ha)		Äravõetud (vähendatud) õue-aiamaa pindala (ha)	Õtsuse (käskkirja) number ja kuupäev, millega õue-aiamaa võeti või vähendati	Õue-aiamaa äravõtmise (vähendamise) põhjused
	Üldse	sealhulgas allhooneite all	Üldse	sealhulgas allhooneite all			
11. Kuusik, Jaan Jüri p.	0,15	0,01	0,01	0,01	0,14	juhatause otsus 20. XI 1965. a. prot. nr. 7	elab Tallinnas
12. Mänd, Oskar Jaani p.	0,15	—	—	—	0,15	„,“	ei oma ega ehita elamut

Kolhoosi juhatause esimees (sovhoosi direktor)

Raamatupidaja
Revisjonikomisjoni esimees

Märkus. Nimekiri koostatakse 3 eksemplaris, millest üks esitatakse rajooni põllumajandusliku tootmise valitsusele ja üks rajooni rahandusosakonnale.

NÄIDIS

Kodanik _____

Elukoht _____

Käesolevaga _____
(kolhoosi või sovhoosi nimetus)

teatab, et vastavalt Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1965. a. 18. oktoobri määrusele nr. 449 ei ole Teil õigus kasutada õue-aiamaad, mistõttu Teie õue-aiamaa ha kuulub äravõtmisele, välja arvatud hoonetealune pindala.

Seoses eeltooduga teeme Teile ettepaneku ühe aasta jooksul, s. o. _____ kuuks mujale ümber istutada kõik õue-aiamaal asuvad istandused.

Pärast mainitud tähtaega Teie õue-aiamaa ühendatakse ühismaadega, kusjuures ümberistutamata viljapuude, marjapõõsaste ja muude istanduste maksumust ei hüvitata.

Kolhoosi juhatuse esimees
(sovhoosi direktor)

Raamatupidaja

K i n n i t a n :

NÄIDIS

Kodanik _____

Elukoht _____

Käesolevaga _____
(kolhoosi või sovhoosi nimetus)

teatab, et vastavalt Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1965. a. 18. oktoobri määrusele nr. 449 ei ole Teil õigus kasutada õue-aiamaad, mistõttu Teile õue-aiamaa ha kuulub äravõtmisele, välja arvatud hoonetealune pindala.

Seoses eeltooduga teeme Teile ettepaneku ühe aasta jooksul, s. o. _____ kuuks mujale ümber istutada kõik õue-aiamaal asuvad istandused.

Pärast mainitud tähtaega Teile õue-aiamaa ühendatakse ühismaadega, kusjuures ümberistutamata viljapuude, marjapõõsaste ja muude istanduste maksumust ei hüvitata.

Kolhoosi juhatuse esimees
(sovhoosi direktor)

Raamatupidaja

K i n n i t a n :

2. märtsil 1967.a.

Eesti NSV põllumajanduse ministri
asetäitja

(I. Aamisepp)

Ajutised tükitoohinded õue-aiamaade
mõõtmisel

1. Piirimärkide valmistamine ja kohale-
asetamine koos kupitsate valmistamisega & 0,20 rubla
2. Õue-aiamaa mõõtmine lindiga-abitööli-
ne 1 õue-aiamaa eest 0,30 rubla
3. Õue-aiamaa mõõtmine koos skeemi koosta-
mise vajalike arvutuste, juurde- ja
eralõigete tegemisega:
 - 1) keerulise konfiguratsiooniga ja situatsiooniga või mitmes lahus-tükis asuv
õue-aiamaa & 1,50 rubla
 - 2) ühes tükis lihtsa situatsiooniga
või teiste õue-aiamaadega piirnev
maatükk & 1,00 rubla
 - 3) ühes tükis, ainult põllumaast eral-
datud õue-aiamaa & 0,50 rubla

TASUTA